

Hallintovaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYSTÄ POLIISITOIMESSA SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 242/2018 VP.)

Hallintovaliokunta on pyytänyt puolustusministeriöltä kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Esitys liittyy laajempaan tietosuojalainsäädännön kokonaisuudistukseen, jonka yhteydessä on tarkoitus säätää myös uusi laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa (HE 13/2018 vp.).

Puolustusministeriö on osallistunut hallituksen esityksen valmisteluun sisäministeriön työryhmässä ja puolustusministeriön hallinnonalan tarpeet on otettu hallituksen esityksessä hyvin huomioon. Puolustusministeriö haluaa kuitenkin kiinnittää valiokunnan huomiota mahdollisuuteen hyödyntää poliisin henkilörekisterien tietoja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutusvalinnoissa.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys on julkisoikeudellinen yhdistys, joka järjestää vapaaehtoista sotilaallista ja sotilaallisia valmiuksia palvelevaa koulutusta sekä muuta turvallisuus-, varautumis-, johtamis- ja kouluttajakoulutusta. Kursseilla koulutetaan mm. aseellista taistelua ja muita sotilaallisia taitoja. Annettavan koulutuksen sisällöstä johtuen on tärkeää, että Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä on riittävät tiedot kursseille ilmoittautuneiden henkilöiden taustoista.

Ehdotettu poliisin uusi henkilötietolaki (1. lakiehdotus) ei puolustusministeriön käsityksen mukaan mahdollistaisi suoraa tiedonvaihtoa poliisin ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen välillä. Lain 21 §:ssä kuitenkin mahdollistettaisiin henkilötietojen luovuttaminen Puolustusvoimille henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) soveltamisalalla Puolustusvoimien laissa säädettyä tehtävää varten. Mainitun lain soveltamisalaan kuuluu mm. henkilötietojen käsittely Puolustusvoimissa sotilaskoulutuksen antamiseksi ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen ohjaamiseksi. Vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annettua lakia (556/2007) ollaan myös parhaillaan uudistamassa (HE 254/2018 vp.) ja uudistuksen yhteydessä lakiin on tarkoitus lisätä säännös, jonka mukaan Puolustusvoimat voisi kieltää henkilön valitsemisen vapaaehtoiseen maanpuolustuskoulutukseen. Näin voitaisiin estää esimerkiksi järjestäytyneeseen rikollisryhmään kuuluvan tai terrorismiyhteyksistä epäillyn henkilön osallistuminen Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutukseen.

Puolustusministeriön käsityksen mukaan edellä mainittu sääntelykokonaisuus sinänsä mahdollistaisi riittävän tiedonvaihdon ensinnäkin poliisin ja Puolustusvoimien

sekä toisaalta Puolustusvoimien ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen välillä. Puolustusvoimat pystyisi näin riittävällä tavalla selvittämään vapaaehtoiseen maanpuolustuskoulutukseen ilmoittautuneiden henkilöiden taustoja myös poliisin henkilökistereihin sisältyvien tietojen avulla ja tarvittaessa estämään tietyn henkilön pääsyn Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kurssille. Tarpeettoman hallinnollisen työn vähentämiseksi puolustusministeriö pitäisi kuitenkin tarkoituksenmukaisena, että poliisilla olisi oikeus luovuttaa vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen järjestämiseksi tarpeellisia tietoja myös suoraan Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle. Puolustusministeriö pyytääkin valiokuntaa harkitsemaan tällaisen säännöksen lisäämistä esityksen 1. lakiehdotuksen 22 §:ään.

Puolustusministeriöllä ei ole muuta lausuttavaa hallituksen esityksestä.